

Quicksan flora en fauna

Deelgebied “Kamers” in Dalmeden, Hengelo

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Gemeente Hengelo

S. Landman

Burg. van der Dussenplein 1

7551 EB Hengelo Ov

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 202821

Datum: 8-3-2022

Projectleider: M. Hoofd

Opgesteld: M. Hoofd

Gecontroleerd: T. Asbreuk

Status: Definitief

Versie: 1

© 2022 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Bescherming van soorten	11
3.3	Bescherming van gebieden.....	11
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	12
3.5	Natuurnetwerk Nederland	14
4	Methode.....	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Bureauonderzoek	16
4.3	Terreinbezoek.....	16
5	Beschermde soorten	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Planten.....	17
5.3	Zoogdieren.....	17
5.3.1	Vleermuizen	17
5.3.2	Overige zoogdieren.....	20
5.4	Vogels	22
5.5	Reptielen.....	25
5.6	Amfibieën	25
5.7	Vissen.....	26
5.8	Ongewervelden	26
6	Conclusie	28
6.1	Beschermde soorten.....	28
6.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	28
6.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	28
6.1.3	Broedvogels	28
6.1.4	Algemene zorgplicht	29
6.1.5	Zorgplicht bij werkzaamheden aan watergangen.....	29
6.2	Bescherming gebieden	29
6.3	Bescherming houtopstanden	29

6.4	Natuurnetwerk Nederland	29
6.5	Uitvoerbaarheid van de plannen	30
6.6	Geldigheid rapportage.....	30
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....		32

1 Inleiding

De gemeente Hengelo is voornemens om de woonwijk aan de noordzijde van de bebouwde kom uit te breiden.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de noordkant van Hengelo (provincie Overijssel) en bestaat uit twee deelgebieden. Het meest noordelijke deelgebied ligt grofweg tussen de Dalmedenweg, Schalmedenweg, Bornsedijk en de bestaande woonwijk in. Het zuidelijke deelgebied ligt langs de Loevestein, ten zuiden van de woningen aan de Bornsedijk 13 t/m 15a. Afbeelding 1, 2, 5 en 6 tonen de kaartbeelden en foto's van het veldbezoek.

Het noordelijke deelgebied bestaat uit drie percelen grasland en een perceel akker. Het betreft kort gemaaid, intensief beheerd grasland en een gedeelte paardenweide. Langs de randen van de percelen zijn sloten aanwezig. Door de percelen heen loopt een grotere en dieper uitgegraven watergang, de Dalbeek. Langs de perceelsranden zijn op enkele plekken bomen en struiken ingeplant, waaronder zwarte els. Op een aantal plekken is braamstruweel aanwezig. Tussen de drie percelen in ligt een woning en een elzensingel. Ten zuiden van de elzensingel (nabij de Dalbeek) staat een klein bosje met zomereik, zwarte els en wilg, daarnaast staan hier en langs de zuidelijke grens van het plangebied een aantal enkele zomereiken die de restanten vormen van voormalige houtwallen (Kadaster, 2022). De bomen hebben een DBH van maximaal circa 80 cm. De verlichting is afkomstig van de straatlantaarns en woningen.

Het zuidelijke deelgebied bestaat uit grasland met in het zuidoostelijke deel ook pitrus en braamstruweel. Midden door het grasland loopt een ondiepe (kwel)sloot. Langs de westelijke zijde loopt ook een sloot. In het noordelijke deel staan enkele zomereiken, die deel uitmaken van een houtwal die zich voortzet buiten het plangebied. Ten zuiden van het deelgebied staat een houtwal met zomereiken. Daarachter ligt elzenbroekbos en meer gemengd elzen-/berken-/eikenbos. Het plangebied ligt tussen woningen en langs de Loevestein en is daardoor sterk verlicht.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Afbeelding 3 en 4 tonen de voorgenomen ontwikkeling. De gemeente Hengelo is voornemens om de bestaande woonwijk uit te breiden op de onderzochte percelen. Daarbij worden bestaande watergangen verlegd. Er zijn geen voornemens om bomen te kappen.

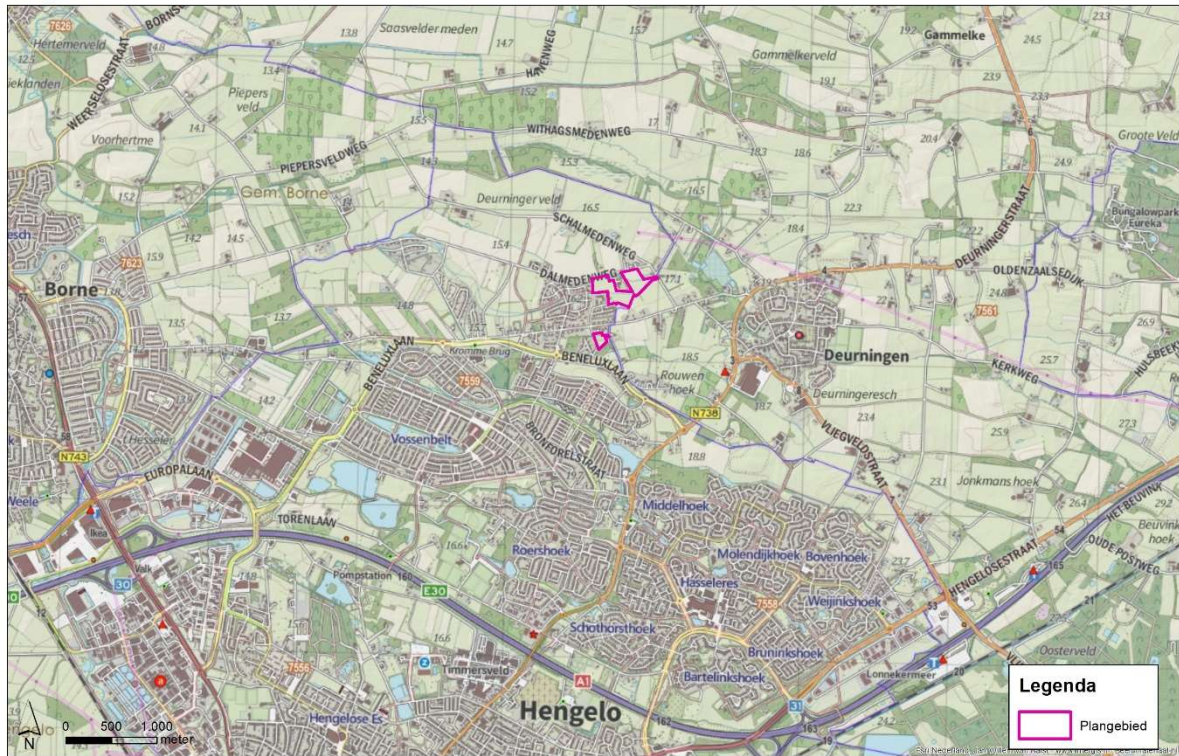
Deelgebied "Kamers" in Dalmeden Hengelo

Plangebied

Ecoloog: M. Hoofd

Projectnummer: 202821

Datum: 4-2-2022

Afbeelding 1. Ligging plangebied (ESRI, 2022).

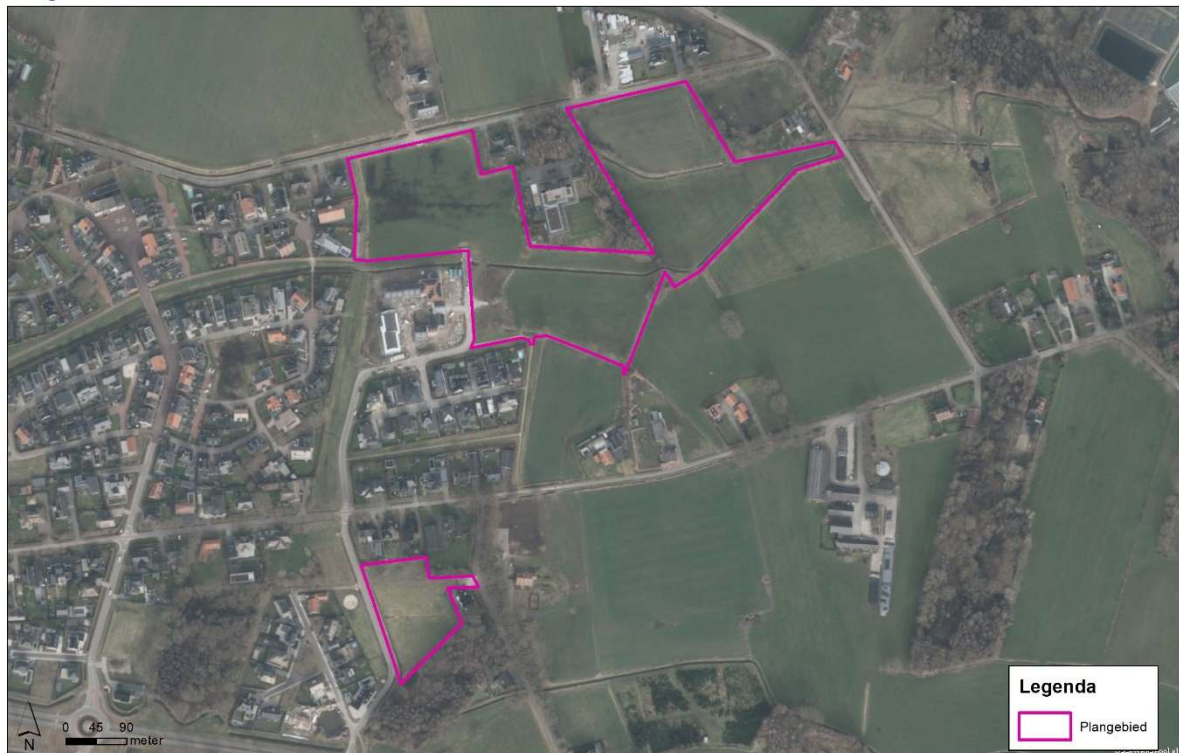
Deelgebied "Kamers" in Dalmeden Hengelo

Plangebied

Ecoloog: M. Hoofd

Projectnummer: 202821

Datum: 4-2-2022

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied (ESRI, 2022).

Afbeelding 3. Voorgenomen ontwikkeling noordelijke deelgebied (Gemeente Hengelo, 2021).

Afbeelding 4. Voorgenomen ontwikkeling zuidelijke deelgebied (Gemeente Hengelo, 2021).

Afbeelding 5. Impressie noordelijke deel van het plangebied, situatie op 21 januari 2022.

Afbeelding 6. Impressie zuidelijke deel van het plangebied, situatie op 21 januari 2022.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

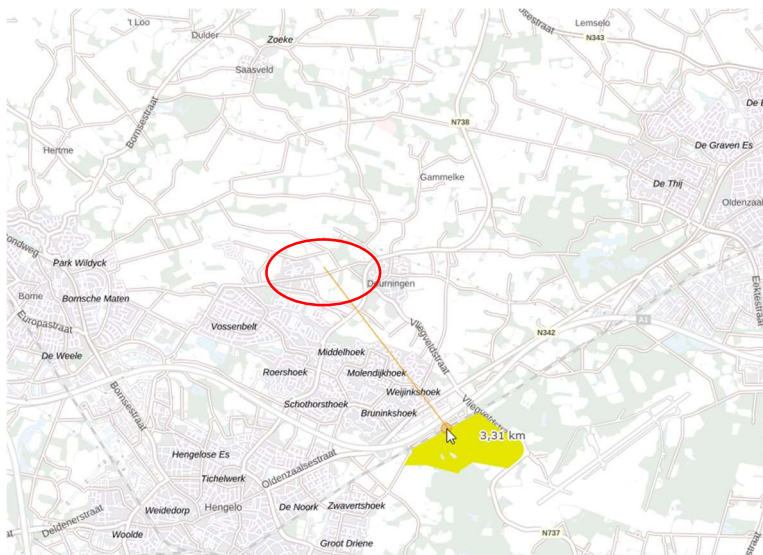
Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Op ruim 3 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied genaamd Lonnekermeer (Provincie Overijssel, 2022a) (Afbeelding 7). De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn alle tijdelijke werkzaamheden (bijvoorbeeld sloop-, renovatie- en bouwwerkzaamheden) vergunningsvrij en hoeft hier geen stikstofberekening voor te worden opgesteld. Permanente veranderingen (bijvoorbeeld door gewijzigde stikstofuitstoot door bewoning) zijn niet vergunningsvrij. Een stikstofberekening volgens de meest recente versie van AERIUS is noodzakelijk.

Afbeelding 7. Ligging plangebied (in rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebied Lonnekermeer, dat op ruim 3 km afstand ligt (Provincie Overijssel, 2022a).

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding

moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Het plangebied ligt deels binnen en deels buiten de begrenzing van de bebouwde kom zoals de gemeente Hengelo deze heeft vastgesteld ten behoeve van de Wet natuurbescherming (Gemeente Hengelo, 2018) (Afbeelding 8). Er worden echter geen bomen gekapt. Een nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming onderdeel houtopstanden is daarom dan ook niet van toepassing.

Afbeelding 8. Begrenzing bebouwde kom Wet natuurbescherming (paarse omlijning) (Gemeente Hengelo, 2018) en begrenzing plangebied (in rode cirkels).

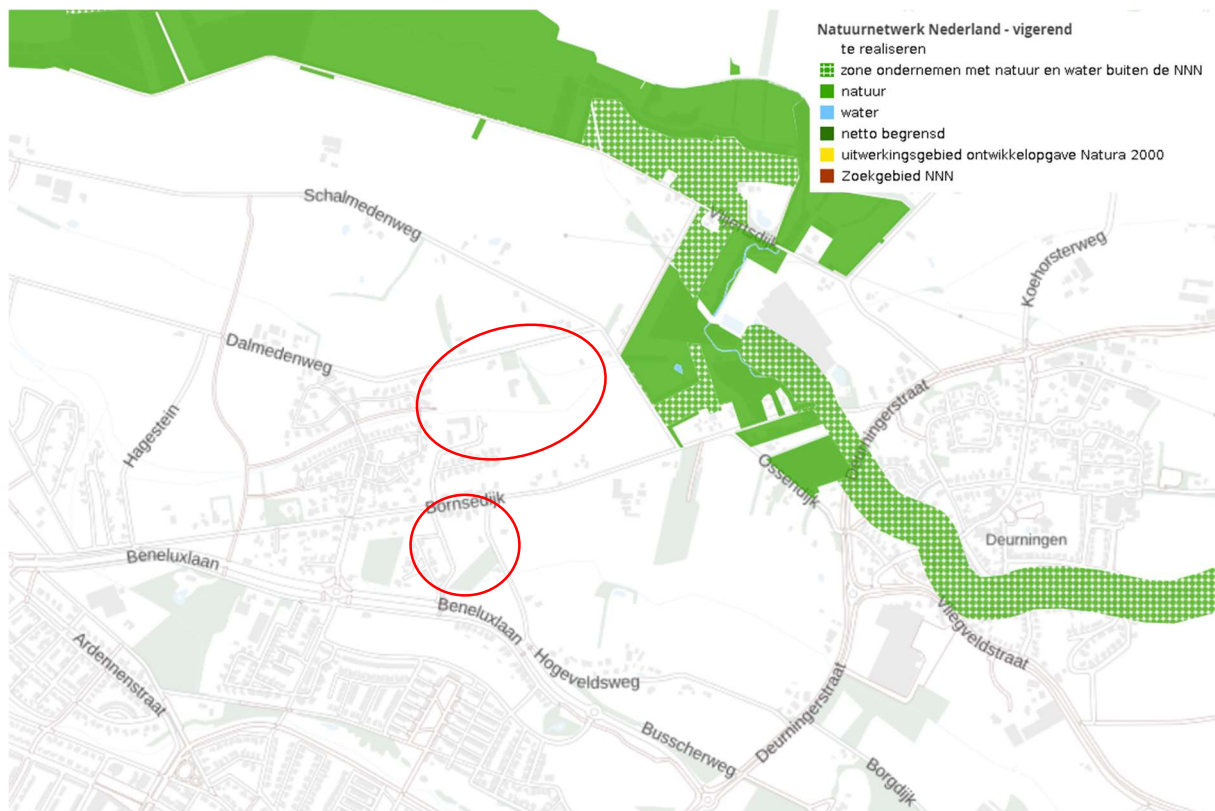
3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar het plangebied ligt niet binnen het NNN of de "Zone ondernemen met natuur en water buiten de NNN" (Afbeelding 9) (Provincie Overijssel, 2022a). Het NNN en deze Zone kennen in deze provincie ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

Afbeelding 9. Ligging plangebieden (in rode cirkels) ten opzichte van het NNN en de "Zone ondernemen met natuur en water buiten de NNN".

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door M. Hoofd uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 21 januari 2022 bij 1°C, half bewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op de aanwezige terreintypen (grasland en akker), het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Ook in verspreidingsgegevens zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van beschermde plantensoorten binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop en verspreidingsgegevens ook niet verwacht, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

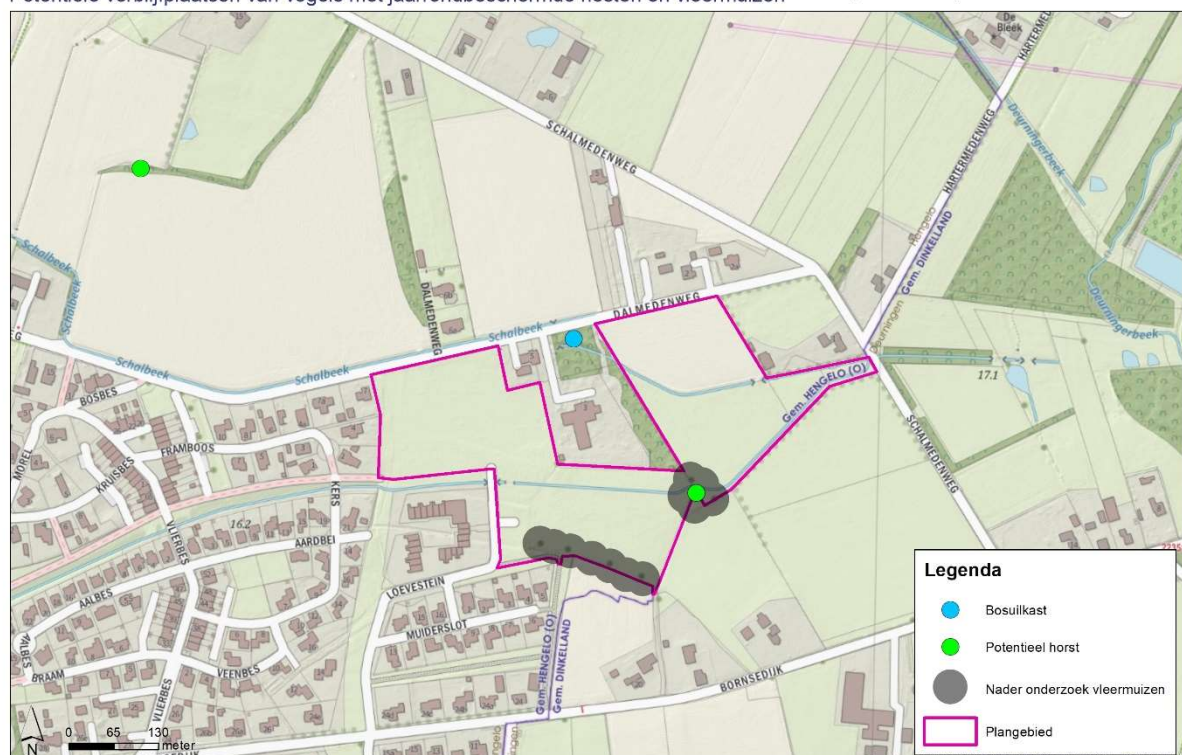
Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen ontbreken derhalve. Er zijn wel bomen aanwezig waar vleermuizen van gebruik kunnen maken als verblijfplaats. In het noordelijke deelgebied betreft dit het bosje en de bomen in de voormalige houtwallen (vooral zomereiken). Deze zijn op onderstaande afbeelding gemarkeerd (Afbeelding 10). In het zuidelijke deelgebied staan in en rond het plangebied ook oude bomen. De zomereiken binnen het plangebied hebben holtes, maar staan vlak bij een lantaarnpaal. De bomen in de houtwal langs de rand van het broekbos hebben geen zichtbare holtes.

Deelgebied "Kamers" in Dalmeden Hengelo

Potentiële verblijfplaatsen van vogels met jaarrondbeschermde nesten en vleermuizen

Ecoloog: M. Hoofd Projectnummer: 202821 Datum: 4-2-2022

Afbeelding 10. Potentiële verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen.

Voerageergebieden

Het plangebied is langs de randen geschikt als voerageergebied voor vleermuizen. Vleermuizen voerageren meestal in de dekking van beplanting. Beplanting is vooral langs de randen van het plangebied aanwezig. Het betreft geen essentieel voerageergebied, omdat het geen grote voerageergebieden betreft en er in de omgeving voldoende alternatieve voerageergebieden zijn.

Vliegroutes

Vliegroutes zijn routes die vleermuizen gebruiken om langsheen te vliegen, bijvoorbeeld vanuit de verblijfplaats richting de foerageergebieden. De beplanting langs de randen van het plangebied kan gebruikt worden als vliegroute. Het betreft geen essentiële vliegroutes, omdat voldoende alternatieve vliegroutes in de omgeving zijn, zoals langs de bestaande bebouwing en langs de landschapselementen in de omgeving.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn bomen aanwezig die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Er zijn geen voornemens om deze bomen te kappen, maar de verblijfplaatsen kunnen door verlichting en verstoring wel ongeschikt worden. Boombewonende vleermuizen zijn over het algemeen gevoeliger voor verlichting en verstoring dan gebouwbewonende soorten. Nader onderzoek wordt noodzakelijk geacht voor de bomen in het noordelijke deel van het plangebied. Voor de bomen nabij het zuidelijke perceel wordt (ondanks dat er wel holtes in zitten) geen nader onderzoek noodzakelijk geacht, omdat het een klein perceel betreft dat aan drie zijden omringd is door bebouwing en langs een verlichte straat ligt. De bomen met holtes staan dicht bij lantaarnpalen. De bomen in de houtwal langs de rand van het broekbos hebben geen zichtbare holtes. Bovendien is daar veel verstoring en verlichting aanwezig. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen is enkel noodzakelijk in het noordelijke deelgebied.

Foerageergebieden

Het plangebied kan met name langs de randen door vleermuizen gebruikt worden als foerageergebied. Het betreft geen groot foerageergebied en er zijn in de omgeving voldoende alternatieve plekken om te foerageren. Daarom betreft het geen essentieel foerageergebied. Nader onderzoek naar foerageergebieden is niet noodzakelijk.

Vliegroutes

Voor de randen van het plangebied kunnen gebruikt worden als vliegroute. Het betreft echter geen essentiële vliegroutes, omdat er voldoende alternatieve vliegroutes in de omgeving aanwezig zijn. Nader onderzoek naar vliegroutes is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is noodzakelijk in het noordelijke deelgebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van de aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast kunnen een aantal van het plangebied gebruik maken als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Egel, bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter

Egel, bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter kunnen van het plangebied gebruik maken als foerageergebied en migratieroute. Verblijfplaatsen van steenmarter worden niet verwacht. Voor de egel, bunzing, wezel en hermelijn geldt dat beschermde voortplantings- en/of rustplaatsen en beschermd leefgebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Het braamstruweel dat in zowel het noordelijke als het zuidelijke deelgebied aanwezig is kan deze functies vervullen.

Eekhoorn

Eekhoorn kan gebruik maken van de bomen als foerageergebied. Verblijfplaatsen van eekhoorn zijn binnen het plangebied niet vastgesteld.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis komt mogelijk in het plangebied voor. Kleinschalig cultuurlandschap met overgangsv egetaties en lintvormige landschapselementen zijn in het plangebied in beperkte mate aanwezig, maar vormen wel geschikt leefgebied. Deze zeldzame insecteneter komt in Nederland op twee plekken voor, namelijk in Zuidoost-Drenthe/Noordoost-Overijssel/Twente en in Zeeuws-Vlaanderen. De grens van de populatie ligt ongeveer te hoogte van het plangebied (Snaak, 2008). Om deze reden is al eerder onderzoek gedaan naar het voorkomen van veldspitsmuis op korte afstand (ruim 1 km) van het huidige plangebied (Eelerwoude 2005 en 2018). Bij deze onderzoeken zijn er geen veldspitsmuizen aangetroffen. Ook uit NDFF en braakballenonderzoek (Zoogdierverseniging, 2021) zijn geen aanwijzingen gekomen dat de soort in het plangebied voor zou kunnen komen. Tijdens het life-trap onderzoek in Dalmeden in 2005 zijn ook geen veldspitsmuizen gevangen (BRO Vught, 2006).

Waterspitsmuis

Waarnemingen van waterspitsmuis zijn schaars. Binnen een straal van 4 km van het plangebied zijn in de afgelopen 30 jaar twee waarneming van waterspitsmuis gedaan. Dat was op een afstand van circa 1,5 km van het plangebied. Ten westen van de wijk Muiderslot is geschikt leefgebied aanwezig in de vorm van pitrusruigte en moeras. Via de Dalbeek is het plangebied daarmee verbonden. In het plangebied zijn ruige randen aanwezig die als landbiotoop gebruikt kunnen worden.

Boommarter

Boommarter komt wel in Overijssel voor, maar waarnemingen beperken zich voornamelijk tot de grotere bosgebieden en landgoederenzones. De dichtstbijzijnde waarnemingen van boommarter zijn op een afstand van ruim 4 km, in de omgeving van Vliegenveld Twente.

Waarneming van wasbeer

Tijdens het veldbezoek zijn prenten van wasbeer aangetroffen. Dit is een exoot die niet valt onder de Wet natuurbescherming. De waarnemingen van deze soort in Nederland betreffen ontsnapte of vrijgelaten exemplaren of dieren die via verspreiding vanuit Duitsland en mogelijk België ons land binnenkomen.

Afbeelding 11. Prenten van wasbeer, aangetroffen in het plangebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een afname van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”, bijvoorbeeld voor ree en haas. Voor enkele andere soorten is juist een toename van leefgebied, doordat zij van de tuinen gebruik kunnen maken als leefgebied. Voor al deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Egel, bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter

Egel, bunzing, hermelijn en wezel kunnen verblijfplaatsen hebben in het braamstruweel. Voor de verwijdering daarvan en/of voor afname van geschiktheid voor deze soorten door toegenomen verstoring is conform de Brochure Soortenbescherming in Overijssel Bunzing, egel, hermelijn en wezel (Provincie Overijssel, 2022b) een ontheffing nodig. Verblijfplaatsen van steenmarter worden in het plangebied niet verwacht. Omdat deze soort een groot territorium heeft en er voldoende alternatieve leefomgeving is betreft het ook geen essentieel leefgebied.

Waterspitsmuis

Het plangebied is in beperkte mate geschikt als leefgebied van de waterspitsmuis, maar verband met de aanwezigheid van geschikt leefgebied op korte afstand langs de Dalbeek kan de aanwezigheid van de soort niet worden uitgesloten. De ruige randen kunnen als landhabitat worden gebruikt en de watergangen als waterbiotoop. De aanleg van de woonwijk, het verleggen van de watergangen en het verwijderen van struweel kan het leefgebied aantasten en een toename van verkeersslachtoffers tot gevolg hebben. Nader onderzoek naar waterspitsmuis wordt daarom noodzakelijk geacht.

Eekhoorn, veldspitsmuis en boomarter

Nesten van eekhoorn zijn niet aangetroffen. Veldspitsmuis wordt op basis van verspreidingsgegevens en eerdere onderzoeken in de omgeving van het plangebied niet verwacht. Boomarter wordt op basis van de biotoop niet verwacht.

Conclusie: voor egel, wezel, bunzing en hermelijn is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen. Voor waterspitsmuis is nader onderzoek noodzakelijk.

Waarneming van wasbeer (exoot)

Tijdens het veldbezoek zijn prenten van wasbeer aangetroffen. Dit is een exoot die niet valt onder de Wet natuurbescherming. Hij staat wel op de Unielijst van invasieve exoten. De NVWA (NVWA, 2022) geeft hierover aan dat de lidstaten de plicht hebben om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten buiten plangebied

Circa 300 meter ten noordwesten van het plangebied is een takkennest waargenomen in een houtwal (Afbeelding 10 en Afbeelding 12). Mogelijk betreft het een nest van een soort waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (bijvoorbeeld buizerd, havik, sperwer of torenvalk). Door de afstand tussen het nest en het plangebied worden geen negatieve effecten van de ontwikkeling op het nestgebruik verwacht.

Afbeelding 12. Takkennest in houtwal circa 300 meter ten noordwesten van het plangebied.

Daarnaast is langs de rand van het plangebied nog een nest waargenomen in een boom (Afbeelding 10). Dit nest is in het verleden mogelijk gebouwd door buizerd. Op dit moment is het nest vervallen en daardoor niet functioneel.

Afbeelding 13. Takkennest langs de rand van het plangebied.

Kerkuil en steenuil

Er zijn geen nestlocaties vastgesteld, maar voor nestlocaties in de omgeving kan het plangebied een essentieel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van kerkuil en steenuil. Daarnaast kan de ontwikkeling verstoring (door licht en geluid) van dichtbijgelegen nestlocaties tot gevolg hebben. Nader onderzoek naar kerkuil en steenuil is noodzakelijk.

Bosuil

Nabij Dalmedenweg 5 hangt een bosuilkast (Afbeelding 10). Dit is op korte afstand van het plangebied.

Overige soorten

Behalve het bovengenoemde horst zijn in en om het plangebied geen (potentiële) nestlocaties aangetroffen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Het plangebied kan door soorten als buizerd en torenvalk gebruikt worden om te foerageren, maar omdat er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is betreft het plangebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In het plangebied zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als boomklever, boomkruiper, grote bonte specht en spreeuw.

Overige (broed)vogels

Het plangebied kan door soorten als boomklever, boomkruiper, grote bonte specht en blauwe reiger worden gebruikt als leefgebied. Nesten van soorten met beschermde functionele leefomgeving worden maar in beperkte mate verwacht, omdat het plangebied grotendeels wordt gebruikt als grasland en akker, en daarmee voor de meeste soorten ongeschikt is als nestplaats en leefgebied.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Nesten buiten plangebied

Voor de nestlocatie op circa 300 meter afstand van het plangebied geldt dat door de afstand van de horst tot het plangebied geen negatieve effecten van de ontwikkeling op het nestgebruik worden verwacht. Nader onderzoek naar de horst is daarom niet noodzakelijk.

Voor de nestlocatie langs de rand van het plangebied geldt dat de kans op bezetting gezien de huidige staat zeer gering is. Geadviseerd wordt om zekerheidshalve één veldbezoek uit te voeren rond 15 maart.

Kerkuil en steenuil

Het plangebied kan een essentieel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van kerkuil en steenuil en raakt ongeschikt door de voorgenomen ontwikkelingen. Daarnaast kan de ontwikkeling verstoring (door licht en geluid) van dichtbijgelegen nestlocaties tot gevolg hebben. Nader onderzoek naar kerkuil en steenuil is noodzakelijk.

Bosuil

Op korte afstand van het plangebied hangt een bosuilkast. De aanleg en aanwezigheid van een woonwijk kan verstoring van deze (potentiële) nestlocatie tot gevolg hebben. Dit kan ook toe leiden dat de nestlocatie wordt verlaten. Het verstoren en vernielen van nesten van bosuil is verboden. Nader onderzoek naar bosuil is noodzakelijk. Geadviseerd wordt om begin maart en eind maart het nest te inspecteren met een boomcamera.

Overige soorten

Behalve het bovengenoemde horst zijn in en om het plangebied geen (potentiële) nestlocaties aangetroffen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Er is ook geen essentieel leefgebied aanwezig. Voor overige soorten (zoals buizerd, sperwer, havik en torenvalk) is daarom geen nader onderzoek noodzakelijk.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: nader onderzoek naar kerkuil en steenuil is noodzakelijk. De horst op de rand van het plangebied dient zekerheidshalve éénmaal onderzocht te worden rond 15 maart. De nestkast van bosuil dient begin en eind maart geïnspecteerd te worden met een boomcamera. Daarnaast dient bij de werkzaamheden rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels. Derhalve wordt geadviseerd de verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen op te starten.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van de aanwezige biotoop en verspreidingsgegevens kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aan de orde. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop en waterbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor kamsalamander geldt dat de dichtstbijzijnde mogelijke voortplantingswateren liggen op een afstand van circa 150 m afstand van het plangebied. Het plangebied is ook niet geschikt als leefgebied, het bestaat uit grasland en akker en er is nergens een dichte strooisellaag aanwezig. De dichtstbijzijnde waarnemingen van kamsalamander liggen ook op een afstand van 4,5 km van het plangebied en komen uit de omgeving van Vliegveld Twente. Kamsalamanders worden dan ook niet verwacht in het plangebied. Andere beschermde amfibieën worden in het plangebied niet verwacht door ongeschikt leefgebied en het ontbreken van verspreidingsgegevens uit de omgeving.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep leidt naar verwachting tot een toename van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Op dit moment is het plangebied nauwelijks geschikt voor amfibieën. In de nieuwe situatie zullen door de aanleg van tuinen de mogelijkheden voor soorten als gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander mogelijk toenemen. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld. Mogelijk negatieve effecten zijn vooral tijdelijk. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om de werkzaamheden aan de oever en watengang uit te voeren na augustus wanneer de larven zijn volgroeid.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van kamsalamander ontbreekt geschikt water- en landhabitat. Er zijn ook geen waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied. Negatieve effecten van de ontwikkeling op deze soort zijn daarom uit te sluiten. Ook op overige beschermde soorten worden geen negatieve effecten verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied in het plangebied en de directe omgeving en het ontbreken van verspreidingsgegevens.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om de werkzaamheden aan

de oever en watergang uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied liggen enkele watergangen. Beschermde vissoorten worden hierin niet verwacht door het ontbreken van stroming of een weelderige onderwater vegetatie. In verspreidingsgegevens zijn ook geen aanwijzingen gevonden van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde vissoorten in of nabij het plangebied.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde. Indien watervoerende watergangen gedempt worden dienen er in het kader van de zorgplicht maatregelen genomen te worden.

Maatregelen

Om bij het dempen van de watergangen negatieve effecten op vissen zoveel mogelijk te voorkomen zijn een aantal mitigerende maatregelen noodzakelijk.

- Voorafgaand aan het dempen wordt eerst het nieuwe deel van de watergang gegraven.
- Werkzaamheden aan de watergang dienen alleen te worden uitgevoerd bij een lucht- en watertemperatuur boven het vriespunt en beneden de 25 graden.
- Het waterpeil dient verlaagd te worden tot 30 a 40 centimeter.
- Wateren moeten in de richting van open water (vanaf de oevers) stroomafwaarts worden gedempt, waarbij in één richting wordt gewerkt, zodat vissen kunnen wegvluchten.
- Vlak voor de werkzaamheden uit dienen de aanwezige vissen en zoetwatermosselen afgevangen te worden (combinatie van elektrisch en/of handmatig vissen).
- De afgevangen exemplaren dienen zo snel mogelijk in watergangen met geschikt leefgebied geplaatst te worden, in de directe omgeving van het plangebied, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk. In het kader van de zorgplicht dienen er bij het eventueel dempen van watergangen die op dat moment watervoerend zijn maatregelen genomen te worden.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Het broekbos biedt potentieel habitat voor kleine ijsvogelvinder. Deze soort is afhankelijk van kamperfoelie, vooral wilde kamperfoelie. De soort komt ondermeer voor in elzenbroekbos en vereist specifieke omstandigheden qua waterhuishouding. Overige beschermde ongewervelden worden door het ontbreken van geschikt leefgebied en de afwezigheid van waardplanten niet verwacht. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Naast het plangebied is potentieel habitat van kleine ijsvogelvinder aangetroffen. De aanpassing van de waterhuishouding in het plangebied kan gevolgen hebben voor de waterhuishouding van het broekbos. Dit kan een afname van leefgebied of van de kwaliteit van het leefgebied van de kleine ijsvogelvinder tot gevolg hebben. Nader onderzoek naar kleine ijsvogelvinder is noodzakelijk, tenzij kan worden aangetoond dat de waterhuishouding in het broekbos door de ontwikkeling ongewijzigd blijft.

Conclusie: Nader onderzoek naar kleine ijsvogelvlinder in het broekbos is noodzakelijk, tenzij kan worden aangetoond dat de waterhuishouding in het broekbos door de ontwikkeling ongewijzigd blijft.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting voor enkele soorten leiden tot een verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree en haas. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor andere soorten, zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker wordt mogelijk een positief effect verwacht doordat grasland en akker worden omgevormd tot woonwijk.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Tabel 1: Overzicht van soorten waarvoor nader onderzoek en/of een ontheffing nodig is.

Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Nader onderzoek nodig?	Ontheffing nodig?
Egel, wezel, hermelijn, bunzing	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Nee	Ja
Waterspitsmuis	Potentiële verblijfplaatsen en leefgebied	Verkeersslachtoffer en vernielen van verblijfplaatsen	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Vleermuizen	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Steenuil, kerkuil	Onderdeel leefgebied	Verstoring en negatief effect op leefgebied zodat nestlocatie minder geschikt wordt	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Horst nabij plangebied	Potentiële verblijfplaats	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Bosuil	Potentiële verblijfplaats	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Kleine ijsvogelvinder	Voortplantingsplaats, leefgebied	Vernielen van voortplantingsplaats	Ja, tenzij waterhuishouding broekbos ongewijzigd blijft	Afhankelijk van effect van waterhuishouding op broekbos en afhankelijk van de onderzoeksresultaten

6.1.3 Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed

is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

6.1.4 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.1.5 Zorgplicht bij werkzaamheden aan watergangen

Amfibieën

Indien werkzaamheden aan de watergangen moeten plaatsvinden is het aan te bevelen om deze uit te voeren in augustus wanneer de larven zijn volgroeid.

Vissen

Indien watervoerende watergangen gedempt worden dienen in het kader van de zorgplicht maatregelen genomen te worden. Deze maatregelen staan in paragraaf 5.7 beschreven.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn alle tijdelijke werkzaamheden (bijvoorbeeld sloop-, renovatie- en bouwwerkzaamheden) vergunningsvrij en hoeft hier geen stikstofberekening voor te worden opgesteld. Permanente veranderingen (bijvoorbeeld door gewijzigde stikstofuitstoot door bewoning) zijn niet vergunningsvrij. Een stikstofberekening volgens de meest recente versie van AERIUS is noodzakelijk.

6.3 Bescherming houtopstanden

Het plangebied ligt deels binnen en deels buiten de begrenzing van de bebouwde kom zoals de gemeente Hengelo deze heeft vastgesteld ten behoeve van de Wet natuurbescherming (Gemeente Hengelo, 2018) (Afbeelding 8). Er worden echter geen bomen gekapt. Een nadere toetsing aan de Wet natuurbescherming onderdeel houtopstanden is daarom dan ook niet van toepassing.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar het plangebied ligt niet binnen het NNN of de “Zone ondernemen met natuur en water buiten de NNN” (Afbeelding 9) (Provincie Overijssel, 2022). Het NNN en deze Zone kennen in deze provincie ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Op basis van de huidige uitgangspunten is een ontheffing noodzakelijk voor egel, wezel, bunzing en hermelijn. Afhankelijk van de resultaten van het nader onderzoek is voor mogelijk meer soorten ontheffing nodig. Doorgaans worden aangevraagde ontheffingen verleend, mits er voldoende mitigatie en compensatie plaatsvindt.

6.6 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- BRO Vught (2006). Natuuronderzoek in 7 gebieden in het buitengebied van de gemeente Hengelo. Definitief. Datum: 25-01-2006.
- Eelerwoude (2005). Flora- en faunaonderzoek Brouwertsweg en omgeving, gemeente Hengelo.
- Eelerwoude (2018). Nader onderzoek veldspitsmuis, Broek Oost, Hengelo. Projectnummer: 8927. Datum: 20-08-2018.
- ESRI Nederland (2022). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>.
- Gemeente Hengelo (2018). Bomenverordening 2018. Geraadpleegd op 25-01-2022 via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-245022.html?zoekcriteria=%3fzkt%3dUitgebreid%26pst%3dGemeentebld%26vrt%3dbomen%26zkd%3dlnDeGeheleText%26dpr%3dAfgelopenMaand%26spd%3d20181203%26epd%3d20181203%26sdt%3dDatumPublicatie%26org%3dHengelo%26orgt%3dgemeente%26ap%3d%26pnr%3d1%26rpp%3d10&resultIndex=2&sorttype=1&sortorder=4>
- Gemeente Hengelo (2021). Datum: 21-10-2021.
- Kadaster (2022). www.topotijdreis.nl. Datum van raadplegen: 25-01-2022.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NVWA (2022). Factsheet Wasbeer. Gedownload via <https://www.nvwa.nl/documenten/dier/dieren-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/factsheet-wasbeer>. Datum van raadplegen: 25-01-2022.
- Provincie Overijssel (2022a). Atlas van Overijssel. <https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>. Datum van raadplegen: 25-01-2022.
- Provincie Overijssel (2022b). Brochure Soortenbescherming in Overijssel Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Datum: februari 2021.
- NDFF (2022). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>.
- Zoogdiervereniging (2022). www.muizenpluizen.nl. Datum van raadplegen: 25-01-2022.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door plaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl